

28. 8. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zaměstnávání občanů se změněnou pracovní schopností

Jednou z významných společenských funkcí práce je bezesporu její schopnost být prostředkem k začlenění osob do běžného života. Jedná se o tzv. funkci společenské integrace. Práce jako společenská integrace je zvláště významná ve vztahu k občanům se změněnou pracovní schopností. Projevuje se tak ve zvýšené ochraně a zvláštní péči, která je osobám se změněnou pracovní schopností poskytována úřady práce.

Jednou z významných společenských funkcí práce je bezesporu její schopnost být prostředkem k začlenění osob do běžného života. Jedná se o tzv. funkci společenské integrace. Práce jako společenská integrace je zvláště významná ve vztahu k občanům se změněnou pracovní schopností. Projevuje se tak ve zvýšené ochraně a zvláštní péči, která je osobám se změněnou pracovní schopností poskytována úřady práce.

Pojem občana se změněnou pracovní schopností je definován v zákoně č. [1/1991](#) Sb., o zaměstnanosti. Občanem se změněnou pracovní schopností je občan, který má pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav podstatně omezenou možnost pracovního uplatnění, popřípadě přípravy k pracovnímu uplatnění. Občanem se změněnou pracovní schopností je též občan, který je poživitelem důchodu podmíněného dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, pokud mu zachovaná pracovní schopnost dovoluje pracovní uplatnění nebo přípravu pro toto uplatnění. Dále je občanem se změněnou pracovní schopností také vždy občan, který je poživitelem částečného invalidního důchodu, nebo byl uznán částečně invalidním, i když mu nevznikl nárok na částečný invalidní důchod, nebo mu vznikl nárok na částečný invalidní důchod, avšak tento důchod se pro souběh s příjmem z výdělečné činnosti nevyplácí.

Zvláštní kategorií jsou občané se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním postižením, kterými jsou občané, kteří mají mimořádně omezenou možnost pracovního uplatnění včetně přípravy k němu a tito občané se mohou uplatnit jen ve zcela úzkém okruhu zaměstnání, popřípadě v zaměstnání za mimořádně upravených pracovních podmínek. Do této kategorie vždy spadají občané invalidní, kteří jsou schopni vykonávat soustavné zaměstnání jen za zcela mimořádných podmínek a občané, kteří se mohou pro svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav připravovat na budoucí povolání jen za zcela mimořádných podmínek.

Za občany se změněnou pracovní schopností (ZPS), popřípadě občany se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním postižením (ZPS s TZP) jsou považováni také občané o kterých tak rozhodl příslušného státní orgán.

Zákon o zaměstnanosti stanoví, že občané se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním postižením se umísťují zejména do výrobních družstev invalidů, do hospodářských zařízení svazů zdravotně postižených a do chráněných dílen (chráněnou dílnou se rozumí dílna, ve které je zaměstnáno nejméně 75% občanů se ZPS) a pracovišť, které zřizují nebo vyhrazují zaměstnavatelé. Zaměstnavatelům se na zřizování a provoz chráněných dílen a pracovišť poskytují příspěvky, jestliže je zřizují po dohodě s místním úřadem práce.

Zaměstnavatelé jsou pro občany se změněnou pracovní schopností povinni hlásit úřadu práce vhodná pracovní místa a jejich obsazování, vytvářet vhodná pracovní místa a zajišťovat vhodné podmínky pro

výkon práce, z pracovních míst vyhrazovat v součinnosti s úřadem práce, orgány státní zdravotní správy, s příslušným odborovým orgánem odborové organizace a příslušnými družstevními orgány, místa zvláště vhodná pro občany se změněnou pracovní schopností a předkládat seznamy těchto míst s popisem pracovní činnosti a pracovních podmínek úřadu práce, přednostně obsazovat místa uvedená v seznamu volných pracovních míst vyhrazených pro občany se změněnou pracovní schopností těmito občany, a to především svými zaměstnanci, u nichž nastala změna pracovní schopnosti, a občany se změněnou pracovní schopností doporučenými k přijetí úřadem práce. Dále jsou zaměstnavatel povinni individuálním přizpůsobováním pracovních míst a pracovních podmínek rozšiřovat možnost zaměstnávání občanů se změněnou pracovní schopností i na pracovních místech pro ně nevyhrazených a přednostně jim zadávat příležitostnou práci a práci, kterou mohou vykonávat doma, provádět přípravu pro pracovní uplatnění občanů se změněnou pracovní schopností a věnovat zvláštní péči zvyšování jejich kvalifikace v době jejich zaměstnávání, vést jejich evidenci.

Zaměstnavatel je povinen zaměstnat občany se změněnou pracovní schopností podle výše povinného podílu občanů se změněnou pracovní schopností na celkovém počtu svých zaměstnanců. Povinný podíl počtu občanů se změněnou pracovní schopností na celkovém počtu zaměstnanců zaměstnavatele s více než 20 zaměstnanci činí 5 %. Povinnost zaměstnávat občany se změněnou pracovní schopností ve výši povinného podílu splní zaměstnavatel také odebráním výrobků od zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 55 % zaměstnanců se změněnou pracovní schopností nebo zadáváním výrobních programů těmto zaměstnavatelům, nebo odvodem do státního rozpočtu; výše tohoto odvodu činí ročně za každého občana se změněnou pracovní schopností, o kterého zaměstnavatel nesplnil povinný podíl, 0,5 násobku průměrné mzdy v národním hospodářství vyhlášené a zveřejňované Ministerstvem práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů za 1. až 3. čtvrtletí roku, v němž nebyl povinný podíl naplněn.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Velké tápání okolo švarcsystému](#)
- [Dva problémy s pracovní pohotovostí](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele vstupuje v účinnost](#)
- [Souběh funkce statutárního orgánu a pracovněprávního vztahu - judikатурní vývoj](#)
- [Nejvyšší soud: Příspěvek na penzijní připojištění se řadí mezi pracovní a mzdové podmínky](#)
- [Změny nejen parametrů exekučních srážek pro rok 2026](#)
- [Transparentní odměňování](#)
- [K osobnímu příplatku v platové sféře](#)
- [Odvolání vedoucího zaměstnance z funkce a některé související otázky z HR praxe](#)